

poblíž durynských hranic. Od roku 2009 jsou poskytovány spolehlivé důkazy o přítomnosti divokých koček v Sasku, a to především prostřednictvím genetických analýz srsti (za využití chlupových pastí), ale také prostřednictvím zvířat sražených vozidly. Tyto důkazy pocházejí zejména z jihozápadu, od roku 2015 stále více ze severozápadu Saska. Pozornost je zde věnována malým populacím v oblasti Leipzig Auwald a Werdauer-Greizer-Wald.

Často kladené dotazy

■ Mám informace o výskytu rysa nebo divoké kočky, na koho se mohu obrátit?

Pokud zvíře přímo uvidíte, najdete pobytové známky, nebo naleznete kořist, kontaktujte prosím Katedru lesnické zoologie na Technické univerzitě v Drážďanech (www.luchs-sachsen.de) nebo Záchranou službu pro divoké kočky pod spolkem BUND Landesverband Sachsen (www.bund-sachsen.de/wildkatze). Pro ověření informací jsou velice důležité fotografie, respektive přesná dokumentace nálezů.

Budeme rádi za hlášení nálezů z příhraničních regionů Česka. Tyto nálezy prosím hlase Zuzaně Černé (zuzana.cerna@nature.cz) z Agentury ochrany přírody a krajiny České republiky, případně české spolupracovníci projektu RELynx Sachsen, Pavle Jůnkové Vymyslické (relynx.monitoring.cz@gmail.com).

■ Je rys pro člověka nebezpečný?

Ne, rys nepředstavuje pro člověka žádné nebezpečí. Zvířata žijí velmi skrytě a vyhýbají se lidem. K lovu dochází hlavně za svítání a za soumraku. Potravní spektrum zahrnuje především drobné sudokopytníky, jako jsou srnci, vzácně konzumují i ptáky a drobné savce.

Monitoring a hlášení nálezů rysa a kočky divoké v Sasku

Technická univerzita v Drážďanech
Institut lesnické botaniky a lesnické zoologie
Dr. Jana Zschille
Telefon: +49 351-46331351
E-mail: jana.zschille@tu-dresden.de
www.luchs-sachsen.de

Monitoring a hlášení nálezů rysa a kočky divoké v příhraničním regionu v Čechách
Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky
Zuzana Černá, E-mail: zuzana.cerna@nature.cz
nebo Pavla Jůnková Vymyslická,
E-mail: relynx.monitoring.cz@gmail.com

Informace o projektu „RELynx Sachsen“

Saský zemský úřad pro životní prostředí, zemědělství a geologii (LfULG),
Oddělení ochrany přírody a péče o krajinu
E-mail: abteilung6@lfulg.sachsen.de
www.luchs.sachsen.de
Koordinace projektu
Přírodovědné muzeum Senckenberg ve Zhořelci
E-mail: relynx.sachsen@senckenberg.de

Editor

Saský zemský úřad pro životní prostředí, zemědělství a geologii

Pillnitzer Platz 3, 01326 Drážďany

Telefon: +49 351 2612-0

E-mail: poststelle@lfulg.sachsen.de

www.lfulg.sachsen.de

Redakce

Oddělení ochrany přírody a péče o krajinu

Telefon: +49 3731 294-2001

E-mail: abteilung6@lfulg.sachsen.de

Monitoring rysů

Technická univerzita v Drážďanech

Institut lesnické botaniky a lesnické zoologie

Dr. Jana Zschille

Telefon: +49 351-46331351

E-mail: jana.zschille@tu-dresden.de

www.luchs-sachsen.de

Překlad

KERN AG, Petra Polesná; Petra Sochová

Foto

Titulní strana: AdobeStock, Thomas Hulík

Design a sazba

CUBE Agentur für Kommunikation GmbH

Tisk

Druckerei Schütz GmbH

Redakční uzávěrka

31.08.2025

Edice

2. přepracované vydání, 5000 výtisků

Objednání

www.publikationen.sachsen.de

Upozornění

Tuto publikaci vydává Zemský úřad pro životní prostředí, zemědělství a geologii zdarma v rámci práce s veřejností Saského státního ministerstva životního prostředí a zemědělství. Není určena k prodeji a nesmí být používána k předvolební kampani politických stran a uskupení.

*Täglich für
ein gutes Leben.*

www.lfulg.sachsen.de

Monitoring rysa ostrovida a kočky divoké v Sasku

Monitoring

Prostřednictvím směrnice Evropské unie o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin je v celé Evropské unii chráněn jak rys ostrovid (*Lynx lynx*), tak kočka divoká (*Felis silvestris*). Aby bylo možné posoudit jejich stav z hlediska ochrany a splnit oznamovací povinnosti Evropské komisi, je nezbytný neustálý sběr dat o jejich rozšíření a využití prostoru v rámci koordinovaného monitoringu. V Sasku se navíc na rysy a kočky divoké vztahuje zákon o myslivosti (s celoročním zákazem lovu) stanovující povinnosti péče o zvěř osobami oprávněnými k lovu. V Sasku byli vyškoleni dobrovolníci z řad myslivců, lesníků a ochránců přírody v monitoringu rysů a divokých koček. Kontrolují a dokumentují nalezené pobytové známky, jako jsou stopy, nálezy kořisti, trusu nebo srsti, a přímá pozorování. Jejich úkolem je také ověřovat a reagovat na relevantní informace od veřejnosti. Terénní monitoring navíc doplňuje velkoplošný monitoring fotopastmi a organizované stopovací akce. Pro tyto účely byly v celém Sasku vybrány oblasti se zvýšenou pravděpodobností výskytu rysa (zejména jižní Sasko).

Systém monitoringu rysa, který existuje od roku 2008, byl v roce 2014 rozšířen o kočky divoké. Od té doby je ve vybraných lokalitách a v úzké spolupráci se spolkem BUND Landesverband Sachsen (Friends of the Earth Germany) kočka divoká systematicky monitorována (za využití fotopastí a chlupových pastí). Využívána je i stávající síť fotopastí.

Sběr informací o výskytu obou druhů je základem následná managementová rozhodnutí. Díky tomu lze včas čelit potenciálním střetům zájmů.

Za monitoring je zodpovědný Saský zemský úřad pro životní prostředí, zemědělství a geologii a realizuje ho v úzké spolupráci s projektem „RElynx Sachsen“ (Přírodovědné muzeum Senckenberg ve Zhořelci). Projekt podporují spolek BUND Landesverband Sachsen, Nejvyšší myslivecký úřad Svobodného státu Sasko a Státní myslivecký svaz Sasko. Za koordinaci a vědeckou podporu monitoringu odpovídá Institut lesnické botaniky a lesnické zoologie na Technické univerzitě v Drážďanech se sídlem v Tharandtu.

Historické osídlení

Kočky divoké a rysy sdílejí podobný osud. Oba druhy byly během posledních několika staletí vytlačeny zpět do zalesněných horských oblastí kvůli rostoucímu odlesňování a související ztrátě přirozeného prostředí a také přímému pronásledování. Zatímco rys byl ve střední Evropě kromě původní populace v Karpatech zcela vyhuben, kočka divoká ostrůvkovitě přežívala v malých útočištích, mimo jiné v pohoří Harz, Eifel a Falckém lese.

Výskyt rysů v Sasku

Od 60. let 20. století přibývá důkazů, že se rys opět vyskytuje v saských lesích. Tato kočkovitá šelma zanechává své stopy v nepravidelných intervalech zejména v Horních Lužických ho-

rách, Saském Švýcarsku, Krušných horách a Vogtlandu. Čas od času tedy dochází k osídlení z jiných existujících populací. V západních Krušných horách se dokonce v letech 2013 až 2019 usadil jeden samec. V létě 2020 se v Sasku dočasně zdržovali tři rysy z polského projektu reintrodukce.

Rysí projekt RELynx Sachsen

Projekt „RElynx Sachsen“ byl zahájen v září 2022. Cílem je přemístit a vypustit do volné přírody až 20 rysů karpatských (*Lynx lynx carpathicus*), kteří jsou poddruhem rysa ostrovida. Vznikající ostrůvkovitý výskyt rysů v Krušných horách má pomoci propojit stávající a doposud izolované populace v Německu a Karpatech a zajistit tak mezi nimi genetickou výměnu.

Prvních pět rysů bylo vypuštěno do přírody v roce 2024 v západních Krušných horách u Eibenstocku.

Typické znaky rysí stopy jsou:

- zaoblené stopy o průměru 7–8 cm
- čtyři prstové mozoly se zasouvacími drápy
- drápy díky zasouvání nemusí být v otisku vidět
- postavení dvou předních prstových mozolů (zejména u zadních tlapek) mírně asymetrické

Typické znaky čerstvé rysí kořisti jsou:

- smrtící kousnutí do hrdla
- okousaná kýta nebo plec
- žádná jiná poranění nebo velké podkožní krvácení
- uzavřená dutina břišní
- neroztrhané tělo kořisti
- zakrytí trávou, listím nebo sněhem

Výskyt divokých koček v Sasku

Tento druh byl v Sasku více než 100 let považován za vyhynulý. První neověřené důkazy byly zaznamenány v 80. letech 20. století zejména z Gohrischheide a Vogtlandu

